

Υπό τις συνθήκες μιας πανδημικής καταιγίδας, η γεωργία είναι η ατμομηχανή της οικονομίας, ένας γεννήτορας αισιοδοξίας και ασφάλειας.

Автор(и): Емил Иванов

Дата: 23.04.2020 Брой: 4/2020

Ιστορικά, η βουλγαρική γεωργία έχει προσφέρει πολυάριθμα παραδείγματα ανθεκτικότητας υπό συνθήκες ανωτέρας βίας – πολέμους, πανώλη, οικονομικές και φυσικές καταστροφές...

Σήμερα, όταν η Covid-19 μας χτύπησε, όταν η οικονομία λαχαινιάζει, η γεωργία είναι και πάλι ο κλάδος με απροσδόκητα μεγάλης κλίμακας δυναμικότητα και δυνατότητες, ικανός να κουβαλήσει στα νώτα του το βυθιζόμενο πλοίο στην ασφαλή ακτή. Εν συντομία: η γεωργία μας βρίσκεται σε θέση να διατηρήσει την τροφική

αλυσίδα σε υψηλό επίπεδο – το κυκλοφορικό σύστημα για την επιβίωση του έθνους έναντι της δολερής μάστιγας.

Είναι αναμφισβήτητο γεγονός ότι, στην τρέχουσα εκρηκτική επιδημιολογική κατάσταση, η γεωργία βρίσκεται σε προνομιακή θέση. Η παραγωγή λαμβάνει χώρα στον ανοιχτό αέρα, η χωρική απομόνωση και η αποστασιοποίηση δεν αποτελούν πρόβλημα. Πριν συνεχίσω να παρουσιάζω τη θέση μου για την κατάσταση και τις δυνατότητες της γεωργίας μας, θα ήθελα να διευκρινίσω ότι στην προκειμένη περίπτωση έχω στο μυαλό μου έναν συγκεκριμένο υποκλάδο, πιο συγκεκριμένα την παραγωγή δημητριακών – σιτάρι, κριθάρι, ηλιέλαιο, καλαμπόκι και ελαιοκράμβη. Σε αυτή την παραγωγή – χάρη στην προστατευτική πολιτική του Υπουργείου Γεωργίας και όλων των κυβερνήσεων μετά το 2007 – δημιουργήθηκε μια τεράστια ενεργειακή φόρτιση – γενναιόδωρες ευρωπαϊκές επιδοτήσεις και μια πληθώρα άλλων οικονομικών και επενδυτικών μηχανισμών και προνομίων.

Το αποτέλεσμα αυτής της «παρέμβασης» είναι εμφανές – έχει πραγματοποιηθεί μια ευρείας μορφής βασική, τεχνολογική και δομική μεταμόρφωση, έχει υλοποιηθεί ένα αβανγκαρντιστικό έργο. Σήμερα μπορεί να δηλωθεί ήρεμα και χωρίς ίχνος αμφιβολίας – η παραγωγή δημητριακών στη Βουλγαρία κατέχει ηγετικές θέσεις στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Έχοντας σκιαγραφήσει το προφίλ της παραγωγής δημητριακών, ένα σημαντικό στοιχείο των εξαγωγών της Βουλγαρίας, πρέπει να σημειώσω ακόμη ένα αξιοσημείωτο γεγονός: σήμερα, όταν ολόκληρη η Βουλγαρία είναι υπό πολιορκία από τον κορονοϊό, η κινητοποίηση των λεγόμενων παραγωγών δημητριακών (όπως τους αποκαλεί με στοργή ο πρωθυπουργός Μπόρισοφ) βρίσκεται σε εξαιρετικά υψηλό επίπεδο, η εργασία προχωρά με ανυποψίαστους ρυθμούς, ανεξάρτητα από το δυσμενές κλιματικό και φυτοϋγειονομικό περιβάλλον, στο οποίο πρέπει να προσθέσουμε την καθαρά ψυχολογική πίεση που ασκείται από την εισβολή της δολερής ιογενούς συμφοράς.

Εδώ είναι η θέση να τονίσουμε ότι το νώτο του γεωργικού μας στρατεύματος βρίσκεται στα προηγμένα του φυλάκια. Αναφέρομαι στις εταιρείες που προμηθεύουν σπόρους, λιπάσματα και προϊόντα φυτοπροστασίας. Η διοίκηση όλων αυτών των εταιρειών, αντιπροσώπων στη χώρα μας των κορυφαίων παγκόσμιων βιομηχανιών αγροχημικών και σπόρου, έχει χαράξει τέλειους διαδρόμους για έγκαιρη προμήθεια. Αυτό σημαίνει ότι οι επιχειρηματικοί εταίροι των βουλγάρων αγροτών εργάζονται μέρα νύχτα για να οργανώσουν τον σχεδιασμό και τη διαλογιστική των προϊόντων τους σε κάθε αγρό στην Βουλγαρία. Και κάτι ακόμα. Οι ομάδες ειδικών αυτής της υπεύθυνης επιχείρησης βρίσκονται στο πεδίο, γιατί κατά την άποψή τους σήμερα οι βούλγαροι γεωργοί παραγωγοί χρειάζονται περισσότερο από ποτέ υψηλού επιπέδου επαγγελματική βοήθεια και αρμοστή

τεχνογνωσία. Αυτό θα βοηθήσει τους αγρότες να καθορίσουν ενημερωμένες αποφάσεις και στρατηγικές, να εξαλείψουν τους κινδύνους και να διαμορφώσουν βιώσιμη παραγωγή.

Οι εμπορικές εταιρείες για σπόρους, λιπάσματα και προϊόντα φυτοπροστασίας έχουν θέσει ένα εργασιακό μοντέλο στρατηγικής συνεργασίας – ένα επενδυτικό κεφαλαιακό πόρο που περιλαμβάνει ενέργεια, χρόνο, προϊόντα κορυφαίας ποιότητας, δημιουργικότητα και αφοσίωση! Και το πιο σημαντικό: κοινή ευθύνη για τη μελλοντική συγκομιδή!

Στο φόντο αυτής της εξαιρετικά εντατικής μορφής της εθνικής μας γεωργικής παραγωγής, ξεχωρίζει καθαρά η δυσανάλογη ανάπτυξη ενός άλλου μέρους της γεωργίας μας – η οπωροκαλλιέργεια και η παραγωγή λαχανικών. Το καλά «φυλαγμένο μυστικό» ήρθε στο πλήρες φως κατά τη διάρκεια της διαμάχης τον Απρίλιο μεταξύ της Υπουργού Γεωργίας Ντεσισλάβα Τάνεβα και των προϊστάμενων των λιανικών αλυσίδων σε σχέση με τη διασφαλιστική επιχείρηση για βουλγαρικά γεωργικά προϊόντα – φρούτα, λαχανικά, κρέας, ψάρι, γαλακτοκομικά προϊόντα – που σχεδίαζε το Υπουργείο Γεωργίας, Τροφίμων και Δασών. Αυτή η δυνατή καβγάδα τελικά τελείωσε (εκ πρώτης όψεως) ειρηνικά. Ένα Διάταγμα του Υπουργικού Συμβουλίου διέταξε να διατεθεί το 50% του χώρου λιανικής πώλησης στα σουπερ μάρκετ της χώρας σε εγχώρια παραγωγή.

Δεν έχω επαρκή αρμοδιότητα να σχολιάσω από νομική άποψη αυτόν τον διοικητικό ρυθμιστικό νόμο σε μια ελεύθερη αγορά που αποτελεί μέρος του ευρωπαϊκού εμπορικού χώρου, ακόμα κι αν είναι κατά τη διάρκεια μιας πανδημίας.

Θα ήθελα να κάνω την επιφύλαξη ότι η συνέχεια αυτής της δημοσίευσης θα καλύψει μόνο μέρος του ζητήματος, πιο συγκεκριμένα τα φρούτα και τα λαχανικά. Η Υπουργός Τάνεβα, είτε σκόπιμα είτε όχι, ενημέρωσε τους εμπόρους που παρευρέθηκαν στο τραπέζι των «διαπραγματεύσεων» ότι από τους 100.000 γεωργούς παραγωγούς στη Βουλγαρία, οι 16.000 καλλιεργούν οπωροκηπευτικές καλλιέργειες – το 75% αυτών των 16.000 είναι μη βιώσιμοι.

Τι σημαίνει αυτό το γεγονός; Είναι μια ένδειξη, μια επιβεβαίωση, ότι οι βουλγαρικές διοικητικές και πολιτικές αρχές έχουν παραμελήσει για χρόνια τους δύο βασικούς τομείς – την οπωροκαλλιέργεια και την παραγωγή λαχανικών. Πρώτα απ' όλα, όπως η ίδια η κυρία Τάνεβα παραδέχεται, το 75% των εκμεταλλεύσεων είναι μη βιώσιμες και χρειάζονται προστασία, στήριξη και βοήθεια. Οι οπωροκαλλιεργητές και οι παραγωγοί λαχανικών είναι οι φτωχοί συγγενείς των παραγωγών δημητριακών. Μέχρι στιγμής, οι επιδοτήσεις και η κρατική βοήθεια για αυτούς ήταν συμβολικές, στις περισσότερες περιπτώσεις κακώς ρυθμισμένες, χαοτικές, μη αντικειμενικές και αναποτελεσματικές. Το πρόβλημα της μόνιμης και εποχικής απασχόλησης σε αυτές τις εργασιοβαρείς παραγωγές με υψηλά κεφαλαιουχικά έξοδα έχει παραμείνει άλυτο και δεν υπάρχει καμία έννοια για την επίλυσή

του. Από την άλλη πλευρά, η έλλειψη οργανώσεων παραγωγών για την εμπορία των προϊόντων, της οποίας η απουσία δικαιολογείται από τον διαβόητο βουλγαρικό δυϊσμό που μας στοιχειώνει από αμνημονεύτων χρόνων, δεν είναι ένα σοβαρό επιχείρημα. Υπάρχουν πάρα πολλά οικονομικά εργαλεία ικανά να διαφεύσουν αυτή τη μυθοπλασία. Για παράδειγμα – ένα πιλοτικό έργο για μια συνεργατική αυτού του τύπου, χρηματοδοτούμενο από το Ταμείο Γεωργίας, σίγουρα θα αποδειχθεί ένα ενδεικτικό και αποτελεσματικό παράδειγμα. Φτάνουμε στις χονδρικές αγορές όπου εμπορεύεται το κύριο μέρος της ήδη πολύ μέτριας παραγωγής φρούτων και λαχανικών, που θυμάται καλύτερες εποχές. Η οργάνωση αυτών των εμπορικών κέντρων δεν πληροί ούτε μία σύγχρονη απαίτηση. Το θλιβερό πλαίσιο συμπληρώνεται από την αξιοθρήνητη κατάσταση των υγειονομικών εγκαταστάσεων...

Σε ποια κατάσταση βρίσκεται η επιστημονική υποστήριξη για αυτές τις παραγωγές με αντικατάστατη συμμετοχή και κεντρικό ρόλο στην τροφική αλυσίδα; Τα Ινστιτούτα Οπωροκαλλιέργειας στο Πλόβντιβ και στο Κιουσεντίλ και Λαχανικών στο Πλόβντιβ, εντός της δομής της Γεωργικής Ακαδημίας, έχουν εδώ και καιρό πάψει να διαμορφώνουν οράματα για το παρόν και το μέλλον της σύγχρονης οπωροκαλλιέργειας και παραγωγής λαχανικών. Έχουν πάψει να είναι κέντρα γνώσης και αρμοδιότητας, έχουν πάψει να χαράζουν τροχιές μεταφοράς και καινοτομίας. Η επιστημονική, πειραματική και εφαρμοσμένη δραστηριότητά τους έχει υποστεί σοβαρό υποβιβασμό από την υποχρηματοδότηση που τους επιβάλλεται από το νόμο. Αυτοί οι κάποτε απαραίτητοι παράγοντες βιώσιμης, σύγχρονης και κερδοφόρας παραγωγής σήμερα φαίνεται να είναι ένα ιδιόμορφο κοινωνικό πείραμα, μια πρόκληση, δημιουργημένη σε υψηλό θεσμικό επίπεδο με τον μοναδικό σκοπό της αργής, ήσυχης και απαρατήρητης από το μη εκπαιδευμένο μάτι λήθης τους. Πράγμα που αποδεικνύει για άλλη μια φορά ότι είμαστε πρώτοι στην τάξη στο να παίρνουμε λάθος αποφάσεις!

Εν κατακλείδι: Η βουλγαρική οπωροκαλλιέργεια και παραγωγή λαχανικών είναι